

NAUJIENOS

VISŲ LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Chicago, Ill. — Penktadienis, Spalio-October 17 d., 1975 m.

Kaina 15c

243

VOL. LXI

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

The First and Greatest
Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAYmarket 1-6100
Over One Million Lithuanian
In The United States

PREZIDENTAS FORDAS LIETUVIŲ NEAPGAVO

KRIMINALISTUS REIKIA BAUSTI KALĖJIMU GREIT IR EFEKTINGAI

Vyriausiojo JAV prokuroro ir mero Daley
pareiškimai atidarant naują kalėjimą

WASHINGTONAS. — JAV vyriausias prokuroras Edward H. Levi praeitą trečiadienį pasakė, kad jis visiškai pritaria prezidento Fordo planui, kad kai kurie kriminalistai garantuoti būtų baudžiami kalėjimu.

Kalbėdamas naujo federalinio patalų centro prie 71 W. Van Buren st. įsteigimo ceremonijoje, gen. prokuroras pareiškė, kad nusikaltimams sumažinti JAV kriminalinių įstatymų sistema turi tikrai ir greitai veikti, bet dabar to nėra.

„Ir niekuomet neveiks, jei nusikaltimus neskais greitas ir atitinkamas nubaudimas“.

Prezidentas Fordas pareiškė, kad reikia pakeisti kai kuriuos federalinius įstatymus, kurie numatyti priverstinai kalėjimo bausmės — kad ir trumpam laikui, dedant visas pastangas sumažinti visame krašte kriminalo išbujojimą.

„Dėl įstatymų nepaisymo visame mūsų krašte viešpatuoja didelė baimė ir dėlto svarbiausia pareiga, kurią mes turime, jei galime padaryti, tai pirmų pirmausia piktadariams įvairių bausmės“.

Rugsėjo mėnesį atidarytas modernus, 26 aukštų, \$10.2 milijonus kaštavęs federalinis patalų centras (Correction Center) galės talpinti 400 trumpiems terminams teismo laukiančius nusikaltėlius. Tokį kalėjimą pačiame miesto centre pastatyti federalinė valdžia įtikino buvus Federalinio Distrikto vyr. teisėjas William J. Campbell.

Miesto meras Daley pasidžiaugė, kad jau, ko ne šeimyniška atmosfera naujame kalėjime bus tinkama „apsaugoti čia patekusiųjų asmenų individualybę ir savigarbą. Gerasis Viešpats mums sakė, kad mes turime laukti žmones kalėjimuose. Kaliniai niekuomet neturėtų būti pamiršti“, kalbėjo Chicago miesto galva.

WASHINGTONAS. — JAV bių general. prokuroras Edward H. Levi pranešė, kad jis paskyrė Teisingumo departamente specialų komitetą, kurio užduotis bus išdirbti procedūrą „baltkalnių“ nusikaltimams tirti ir nusikaltėlius bausti. Šiuo metu daugiau kaip 11 stambių korporacijų tardomos dėl sukčiavimų su pelno mokesčiais.

PINE RIDGE, S. D. — Pine Ridge Indėnų Rezervacijoje dvejose namuose sprogę keturios dinamito bombos. Nuostolių sprogimui padarė apie \$45,000. Daugiausiai nukentėjo rezervacijoje esanti Indėnų Reikalų Biuro vyriausioji būstinė. Superintendente įstaigai padaryta apie \$20,000 nuostolių.

Vėšiau.
Saulė teka 7:04, leidžiasi 6:07.

IŠ VISO PASAULIO

★
OTTAWA, Kanada. JAV valst. sekretorius Henry Kissinger pirmą kartą oficialiai vizituodamas Kanadą savo kalboje pasakė, kad Jungtinės Amerikos Valstybės yra priešingos naujiems „trečiojo pasaulio blokams, tačiau pripažįsta tebesivystančių valstybių „teisėtą aspiraciją“. Jis pabrėžė, kad „išsivysčiusios“ valstybės turi skaitytis su mažiau išsivysčiusiomis „be sentimentų, bet ir be arogancijos“.

MICHIGAN CITY, Ind. — Indiano valstybinio kalėjimo Michigan City administracija melo detektoriaus pagalba ieško kaltininko, kas parūpino kaliniams revolių, kurio pagalba šeši kaliniai praeitą sekmadienį buvo pabėgę iš kalėjimo. Tyrimą detektorių pagalba praveda Indianos valst. policijos technikai. Visi šeši pabėgėliai buvo tą patį dieną sugauti.

MIAMI, Fla. — Meksikos įlankoje nuo praeito antradienio pradėjo blogėti oras ir didėti vėjas, kurs tolyn šiaurę įgauna tropikinės audros charakterį. Meksikos Uraganų Centro pranešimais, audros užuomazga prasidėjo apie 200 mylių nuo Meksikos Jukatanos pusiasalio šiaurvakarių.

ANN LANDERS, visoje Amerikoje pagarsėjusi kaip šeimų patarėja, per daugiau kaip 20 metų visoje eilėje laikraščių rašiusi patarimus skaitytojams ir kitoms problemoms, pagaliau pati Chicagos apygardos teisme paprašė persikyti nuo savo vyro Jules Lederer, kaltindama jį „proto žiaurumu“. Su savo vyru ji išgyveno 36 metus.

CANBERRA. — Australijos mineralų ir energijos ministras Rex Connor atsisakė po to, kai vyriausybė atmetė jo planą sukurti paskolomis 16 milijonų dolerių naftos fondą.

Neramumai Karibų jūros pakraštyje

MEKSIKA, sostinė. — Iš Belizės ateinančios žinios sako, kad krašto gyventojai yra labai susirūpinę artėjančia nauja nelaimė. Pietinėje Meksikos dalyje, Karibų jūros pakraštyje, tarp Guatemalos ir Meksikos buvo vadinamas Britų Honduras, kurią Guatemalos valdžia dabar nori paversti.

Belizės teritorijoje dabartiniu metu yra tikrai 132,000 gyventojų. Iš vakarų ir pietų Belizę suja Guatemalos žemės.

Meksikon atvykęs Belizės premjeras George Price bijo, kad

Jau dvi moterys kėsinosi nužudyti prezidentą Fordą. Prezidento sargai reikalauja, kad jis būtų atsargesnis ir su nepažįstamais žmonėmis nesusitikintų, bet prezidentas nenori sargų patvarkyti klausyti. Paveikslas matome prezidentą, Kalifornijoje, Moffett laivyno aviacijos bazėje, besikalbantį su bazėje gyvenančiais žmonėmis. Prezidentas yra įsitikinęs, kad su žmonėmis reikia susitikti ir pasikalbėti.

REKALAUJA IŠVARYTI IŠ LIBANO GINKLUOTUS PALESTINIEČIUS

BEIRUTAS, Libanas. — Beiruto centre jau išardytos barakos, bet priemiesčiuose vis dar kartas nuo karto įvyksta susirėmimų, kurie užmuša žmonių ir padaro nuostolių namams bei būdui.

Pasitarimų metu paaiškėjo, kad didžiausiais teroro veiksmų kaltininkais yra ginkluoti palestiniečiai, kurie jau yra išardę kelias palauabas. Šį kartą susirėmimai Libano politikai nutarė pareikalauti, kad palestiniečiai dingtų iš krašto.

Kol ginklus nešiojantieji palestiniečiai galės siausti krašte, tai bus neramu, nes jie mažiau lauktu momentu gali pradėti karo veiksmus.

Arabų Lyga nepajėgia įvesti taikos

Trečiadienį čia buvo susirinkusi posėdžio Arabų Lyga, bet josios atstovai nepajėgė sutvarkyti ginkluotų palestiniečių. Pastarųjų vadai visais nesitaria su arabais, bet klauso tikrai Sirijos štabo įsakymų. Arabų Lygos posėdžiuiose turėjo dalyvauti Libijos ir Sirijos valdžių atstovai, bet jie į šį pasitarimą nesiteikė atvykti.

Vyrauja įsitikinimas, kad Libano kariuomenė bus priversta nuginkluoti palestiniečius ir išsiųsti juos iš Libano, kaip savo laiku jie buvo išsiųsti iš Jordnijos.

Pinigų stoka verčia New Yorko administraciją atleisti dar 8,000 miesto tarnautojų.

neprasidėtų kraujo praliejimas. Guatemalos vyriausybė sutraukė savo 12,000 kariuomenę prie Belizės sienos, o Guatemalos laivynas plaukioja Belizės pakraščiuose.

Belizės savo kariuomenės nebeturi, bet josios sienas saugo ir tvarką prižiūri 900 policininkų. Belizės gyventojai geriau gyvena, negu guatemaliečiai, todėl ir planuoja invaziją. Premjeras nori atkreipti meksikiečių dėmesį į artėjančią pavoja.

Britų Honduras pavadintas Belizės nuo krašte esančios didžiausios tokio vardo upės.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

♦ Argentinos maištininkai montaneros paskelbė, kad jie šaudys Izabelės Peronienės šalininkus, kurie leido kariuomenei juos persekioti. Argentinos aviacija nušovė geroką į kalnus bėgančių montanerų skaičių, bet jų dar liko. Montaneros yra kairieji peronistai, su kuriais Peronienė nenorėjo kalbėtis.

♦ Atstovų rūmų komiteto pirmininkas Otis Pike labai nepatenkintas sekretoriaus Kissingerio nutarimu neduoti komiteto nariams Kipro salos įvykių lietuojančių dokumentų.

♦ Sekretorius Kissingeris nežinojo, kad privatus jo pasikalbėjimas su Kanados užsienio ministro Allen MacEachen buvo rekvorduojamas. Sekretorius pažėminančiai atsiliepė apie buvusį prezidentą Niksoną. Dabar rekvorduoto pasikalbėjimo dalis pateko į Amerikos spaudą.

♦ Sovietų valdžia buvo susitarusi su Prancūzijos ambasadorium dėl prezidento Valery Giscard d'Estaing pasimatymo su partijos pirmuoju sekretorium Brežnevu. Kai Prancūzijos prezidentas atvyko į Maskvą, tai Brežnevas atsisakė jį priimti. Jiedu turėjo pasirašyti informacijų pasikeitimo sutartį, bet visas reikalas atidėtas. Manoma, kad Brežnevas priims prezidentą tikti už poros dienų. Kalbama, kad Brežnevas blogai pasijutęs.

WASHINGTONAS. — Baltųjų Rūmų pranešimu, sekmadienio vakarą, lapkričio 9 d. prezidentas Fordas per NBC TV duos spaudai visą valandą pasikalbėjimą, kurs prasidės nuo 10:30 val. vakaro Chicago laiku. Tokie pasikalbėjimai, pavadinti „Meet the Press“ pradėti praktikuoti nuo 1947 metų.

Kongr. Edward Derwinski

Negaus pinigų už pagrobtą dirbtuvę

Chicagoje gyvenantis Chaimas Kalmich norėjo gauti pinigų iš Karlo Bruno už 1942 metais Belgrade buvusią jo audimo dirbtuvę. Kalmichas bėgo nuo nacių, užėmusių Belgradą.

Naciai konfiskavo jo dirbtuvę ir pardavė Karliui Brunui, kuris tuo metu veikė su naciais, bet dabar jau gyvena Chicagoje.

Teisėjas Joel Plaum svarstė Kalmicho bylą ir nutarė jam nieko nepriteisti. Jis jau gavo dalyką pinigų tuojuo po karo, kai buvo mokami karo metu nuostoliai, o dabar veikias įstatymas jau negalioja, todėl jis negalėjo nieko daugiau gauti.

CHICAGO. — Jungt. Valstybių distrikto teismas išmetė lauk vieno Kanados žydo Hayim Kalmich iš Toronto skundą prieš vokiečių, buvusį nacių SS korpuso narių, Karl Bruno, kurs 1941 metais sukonfiskavęs Kalmicho nuosavybę — Jugoslavijoje turėtą tekstilės fabriką. Kalmich prašė teismo priteisti jam iš Bruno milijoną dolerių. Pasiūdo, kad Kalmich dar 1946 metais gavęs \$103,000 atlyginimo iš Jugoslavijos karo nusikaltėlių aukoms atlyginti komisijos.

♦ Vokietijos karo ministras Georg Leber nuvyko į Portugaliją, kad galėtų pasitarti su demokratine Portugalijos karo valdais.

DERWINSKIS AIŠKINO LIETUVIAMS TARPTAUTINĘ PADĖTĮ

Dr. Bobelis paprašė kongreso atstovą Derwinski
papasakoti apie Helsinkio akto reikšmę

Prezidentas Gerald Fordas lietuvių neapgavo, — susirinkusiems lietuvių spaudos ir radijo atstovams trečiadienio vakarą pareiškė kongreso atstovas ir glaudus prezidento bendradarbis Edward Derwinski. — Ką prezidentas Fordas lietuviams, pakviestiems į Baltuosius Rūmus yra pasakęs, tą jis sakė nuoširdžiai pagal savo įsitikinimus.

Prezidento Fordo perskaitytas pareiškimas Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininko, kongreso vadų, sekretoriaus Kissingerio, vengrų, lenkų, vokiečių ir kitų etninių grupių atstovams buvo nuoširdus, — aiškino kongreso atstovas Derwinski. Prezidentas Fordas turėjo pareiškimą pasirašęs, bet jis tuo nesitenkino. Kad reikalas būtų oficialus, pats prezidentas visiems Baltųjų Rūmų konferencijos dalyviams jo paties buvo perskaitytas. Prezidentas pats norėjo tą padaryti, kad visi žinotų, kokia yra krašto prezidento ir oficialioji JAV vyriausybės pozicija Lietuvos, Latvijos ir Estijos klausimais.

Pasakoti, kad prezidentas Fordas pakviestai lietuvių delegacijai pasakojo vieną dalyką, o vėliau nuvažiavęs Helsinkin pasiėgė visai kitaip — yra neteisybė, sąmoningas prezidento minčių, norų ir tikslų iškreipymas. Lietuvos aneksijos reikalą prezidentas padarė oficialų pareiškimą ir JAV tuo reikalu nesirengia keisti savo pozicijos. Fordas nesako vienaip, o paskui daro kitaip, kaip neteisingai jis kaltinamas.

Amerikos Lietuvių Taryba padarė didelį darbą, pakviesdama lietuvių draugą kongreso atstovą Edwardą Derwinski, kad paaiškintų dabartinę padėtį apie visą Helsinkio reikalą. Kelias įžangines pastabas padarė Alto pirmininkas Dr. Kazys Bobelis, o vėliau kalbėjo kongreso atstovas Derwinski. Susirinkusiems spaudos ir radijo atstovams jis trumpai išdėstė Helsinkio akto reikšmę, o vėliau leido susirinkusiems klausyti bet kurį klausimą, kad jis galėtų pagal turimas žinias paaiškinti. Buvo susirinkę apie 40 žmonių, kurie atidžiai klausė pradžioje kun. Prunskio, Dr. Bobelio, inž. Antano Rudžio pranešimų, o vėliau išklaukė kongreso atstovo Derwinskio atsakymus.

Idomu, kad marijonų leidžiamas Draugas, labai netiksliai rašęs apie Helsinkio akto reikšmę, nesiteikė atsiųsti savo atstovo į šią Alto spaudos konferenciją. Draugo redaktorius buvo informuotas apie Derwinskio atvykimą, ir prašytas atvykti, bet nei vieno atstovo neatsiuntė.

Aldona Daukienė paklausė Derwinski, kodėl prezidentas G. Fordas pakalbėjęs Baltųjų Rūmų konferencijoje, Amerikos lietuvių didžiųjų organizacijų atstovų akivaizdoje, o vėliau, prieš skrisdamas į Vokietiją, Pabaltijį liečiantį paragrafą iš savo pareiškimo išbraukė. Šis prezidento elgesys sukėlė labai plačių komentarų ne tik Amerikos spaudoje, bet ir lietuvių tarpe.

— Man yra žinomas šis incidentas, — pareiškė kongreso atstovas Derwinski. — Prezidento pareiškimai kai kam gali atrodyti skirtingi, bet jie nėra skirtingi. Reikia turėti galvoje, kuriems tikslams tie pareiškimai buvo padaryti. Baltuose Rūmuose prezidentas kalbėjo su Rytų Europos etninių grupių atstovais. Ten buvo lenkai, vengrai, rumunai, vokiečiai, lietuviai ir kiti. Prezidentas buvo informuotas apie lietuvių susirūpinimą Helsinkio konferencija, todėl jis lietuviams taip ryškiai ir išskyrė. Jis lietuviams pareiškė, kad JAV sovietų aneksijos nepripažino iki šio momento, nesirengia jos pripažinti ir Helsinkio konferencijos metu. Prezidentas Fordas ir dabar laikosi tos pačios pozicijos. Tuo tarpu prieš išskridimą į Helsinkio konferenciją, prezidentas turėjo galvoje pačius svarbiausius Helsinkio konferencijos tikslus. Tame pareiškime jis kalbėjo apie principus, neliesdamas ne tik lietuvių, bet jokios kitos sovietų pavergtos Rytų Europos tautos. Prieš išskridimą padarytas pareiškimas buvo bendras Helsinkio konferencijos pareiškimas, o Baltuose Rūmuose prezidentas norėjo užtikrinti lietuviams, kad JAV nesirengia pripažinti sovietų karo jėgų padarytų prievartos veiksmų.

Kongreso atstovas plačiai paaiškino ir kitus lietuviams rūpimus klausimus. Jis kalbėjo ir apie jo paruoštą rezoliuciją, kuri rengiasi priimti JAV kongresas. Pirmiausia ją norėtų priimti atstovų rūmai, o vėliau bandys įtikinti ir senatorius. Rezoliucija sako, kad JAV kongresas nepripažins Lietuvos, Latvijos ir Estijos prijungimo prie Sovietų Sąjungos. Visos administracijos tos sovietų aneksijos nepripažino, bet būtų geriau, kad ir pats kongresas patartų sovietų valdžios prievartos veiksmų nepateisinti. Kongreso Derwinskio rezoliuciją Nr. 401 jau patvirtino pakomitetis ir principu pritarė visas atstovų rūmų užsienio komitetas. Laiškai komiteto nariams galėtų pagreitinoti visą reikalą, todėl atstovas Derwinski ir norėtų gauti lietuvių paramą.

Kongreso atstovas Derwinski trečiadienio vakarą sakė kalbą pietų Chicagoje, todėl paveldavo atvykti į Alto sukvietą spaudos konferenciją. Pradžioje manytų, kad jis atvyks pusę devynių, bet jis atsirado tikrai po devynių. Tuo tarpu kun. Prunskis, Dr. Bobelis ir inž. Rudis suteikė naujinių žinių apie Alto vedamus darbus ir kongreso komitetų darbų metodus. Konferencija baigėsi po 11-tos val. vakaro.

PETR. TARULIS

MIKALOJUS KONSTANTINAS ČIURLIONIS

Jo gimimo 100 metų jubiliejui. Biografijos duomenys. Jo kūrybos momentų apybraižos.

(Tęsinys)

ta „genialiai apdovanotas mezininkas“, tai nebuvo šiaip sau žanagirikas ar tuščias skambiais žodžiais švaistymasis, bet pilno įvertinimo pažymys.

Vėl Druskininkai

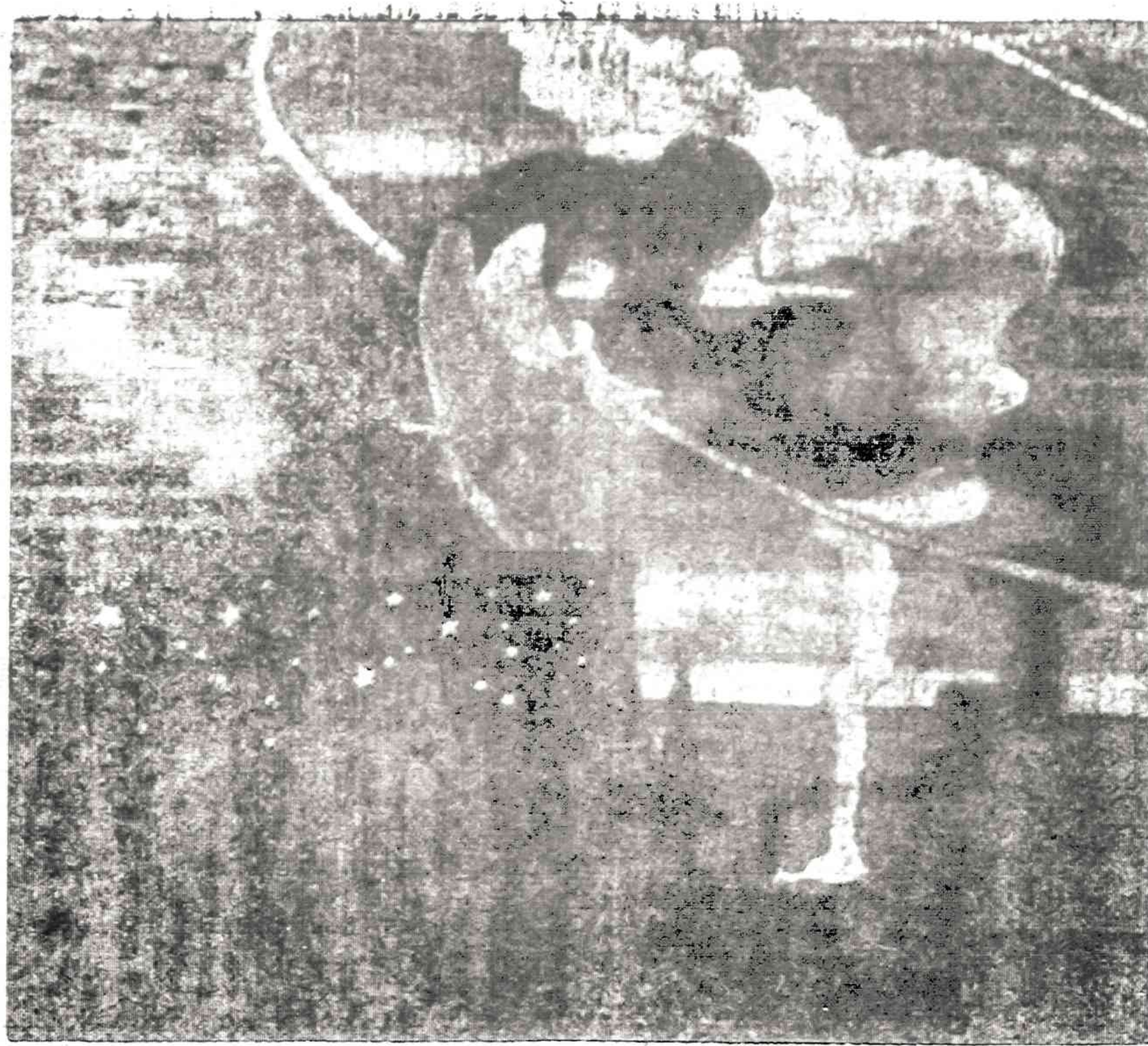
Ziemą praleidę Petrapilyje, Čiurlioniai pavasarėjant grįžo į Lietuvą. Pradžioje jie gyveno Druskininkuose viename tėvų namelyje, o vėliau Čiurlionienės dėdės Plungės klebono Jarulaicio pakviesti viešėjo tenai. Bet dažnai jie pasiskirdavo, Čiurlionis gyveno Druskininkuose, o Sofija Plugėje. Tada vėl vykdavo tarp jų susirašinėjimas, iš kurio galime spręsti kokios buvo tuo metu Čiurlionio nuotaikos.

Gal verta atkreipti dėmesį į tai, kad Čiurlionis savo laiškuose nepasikeitė, o liko toks pat romantiškas, jautrus, pilnas tos „varšavinės“ gražbylostės, sužavėtas žmona, kaip buvo sužavėtas savo sužadėtine:

„Tu žinai, kaip ilgai? Na, duok rankas, delnus mieliausius ir kalbėk, ir nepyk už nieką, nekaltink... Pagalvok tik, kaip aš galiu čia pats vienas vargšas lozorius pasaulyje apleistas, ištisas dvi savaites būti be Tavo Zosės?“

Čiurlionis jau žinojo, kad žmona yra neščia ir laiškuose vis rūpinosi jos sveikata.

Cia dar vienas Čiurlionio būdingas laiškas: — „Zuliu! mano Vienintelis šviesusis mano! Matau dabar aiškiai, kad tai, kas buvo ankščiau, tas ilgesys ir liūdesys, tai nieks, palyginus su tuo, ką dabar pergyvenu. Žinai, Zosė, tiesiog negaliu gyventi be Tavo — visur man lū-

M. K. ČIURLIONIS

AUKA

na ir sunku, niekas nedomina, nieko negaliu imtis. Nuolat galvoju apie Tave, apie Tavo mintis, apie Tavo sveikatą, apie šviesias akis, apie saldžias lūpytes ir visus Tavo lobius, kuriais buvau laimingas...“

Kasdienybė įsipina į poetiškas nuotaikas: — „Tu gerai žinai, jog aš trokštu, kad viskas būtų kuo geriausia — o kad mes neturime pinigų, tai irgi ne mano ir ne Tavo kaltė... Pinigų daug išleisčiau, bet dar turiu 26 rublius — tai visas mūsų turtas... tik jaučia mano siela, kad tie pinigai kažko baisiai cypia ir sunku bus juos išlaikyti...“

Dvi dienas vėliau jis rašo: — „Matai, Vaikeliai mano mieliausias, man taip buvo liūdna ir sunku, kai Tu pykai ir šaukai ant manęs. Saulė atrodė man juoda, viskas manėje stingo, o širdis buvo kaip riešutas spaus-tukuose.“

Praėjo dar pora dienų ir jis vėl rašo: — „O apie supykimą ir panašius dalykus tai ne nerasyk!... kaip aš galėčiau pykti ant Tavo arba apleisti Tave? Juk Tu rašai kažką panašaus?“

Kada Čiurlionis viešėjo Kūliuose, pas žmonos tėvus, jis savo broliui Povilui parašė spalvingą laišką, iš kurio daugiau matosi jų abiejų nuotaikos.

„Kūliuose viešime jau antrą savaitę. Zosės tėvas baisiai simpatingas; originalus ir įdomus žmogus. Nedidelio ūgio, drūtas ir su didžiuoliais ūsais. Kalba visuo met garsiai ir mėgsta pasakoti tiktai apie karalius, imperatorius, didžiuosius kunigaikščius ir popiežius. Mokyklinės istorijos beveik nepažįsta, bet turi savo fantastinę ir šimtą kartų įdomesnę istoriją. Dažniausia pasakoja dialogais, ir jei ką sako „karalius“, tai jau taip garsiai ir kategoriškai, kad net Zosė užsikemša ausis... Su didele meile iš kadagių išdrožinėja keičiausias lazdas, kurias dalija į kairę ir dešinę. Aš gavau lazda iš bambuko su misinginiu bum-bulu, be to senis padarė man molbertą — labai stiprų ir pato-

gy tapyti. Mane vadina ne kitaip, tik kaip „monsieur le com-te“, o Zosė „madame la com-tesse“, ir bamba ir šaukia, kad net malonu darosi.

Vėliau grįšime į Druskininkus, o paskui į Petrapilį. Dirbau, o iš tikrųjų mėgavaus tuo laiku puikiai, nutapiau apie 20 paveikslų, kuriais kartais esu labai nepatenkintas, o kartais pasista-tau, žiūriu ir džiaugiuos.

Plungėje gyvename klebonijoje, turėjome du didelius patogius kambarius, o aš savo žinioje dar turėjau milžinišką salioną, kur įsitaisiau dirbtuvę. Dirbau dažniausia nuo 9-tos ryto iki 6-7 vakaro. Beveik kasdien vakare su Zosė eidavome pasivaikščioti, pro kapines, per tiltą pasukdavome į dešinę, kur eina kelias į Šateikius. Kartą toks įvykis. Nei iš šio, nei iš to, kaip perkūnas išlekia karvė su dideliais ragais ir, baisiai mosuodama uodega stačiai puola Zosę. Aš, žino-ma, kaip vyra, be to, apsiginklavęs bambukine lazda su misinginiu bum-bulu, vyriškai pasi-priešinau įsiutusiai karvei, na, ir įtūžęs galvijas per keletą sekundžių liko nugalėtas. Paskui pasirodė, kaip mums pareiškė savininkė, kad tai nuostabi karvė, kone socialistinių pažiūrų, nes puola tik tokias ponias, kurios pasipuošusios skrybėlėmis. Taigi... Zosė po to įsitaisė kepurę. Aš taip pat vaikštau su plokščia kepure ir pelerina. Ir kasdien surūkiau nuo 20 iki 25 papirosų. Zosė atrodė, kad tai per daug, ir būtinai ji nori mane visai atpratinti, bet aš laikausi, ir iš to ne kartą kyla šeimyninės scenos...

Tais laikais Lietuvoje, Lenkijoje ir dalinai Rusijoje buvo madoje indų fakyrų ir jogų mokslas. Apie tai buvo rašomos knygos ir kalbama jaunimo tarpe. Nežinia, kaip giliai buvo Čiurlionis tuo jogų mokslu susidomėjęs, bet vis tik vertas dėmesio jo pasisakymas tame pačiame laiške broliui Povilui:

„Tik Tu, Broli, per daug nepasiduok pesimistinėms mintims. Man ne kartą taip pat būna labai sunku, ir vien tikėjimas, kad kada nors bus geriau, padarė, ir dažnai būna labai laimingas dėl to, kas yra. Labai man patinka pažūrėti indų fakyrų ir jogų, kurie tvirtina, kad mintys, ar kaip jie vadina „elementales“, tai gyvos būtybės, bekūnės ir beformės, kurios yra tartum kairuomenė, veiklia suorganizuota stiprios valios žmogui, kuris su jų pagalba viską nugalai, arba, antra vertus, yra neribotas priešas, kuris slegia ir ne kartą gabų, bet silpnos valios žmogų sunaikina moraliai ir fiziškai. Taigi, atrodo, nuo mūsų pačių priklauso mūsų minčių pasirinkimas, o paskui ir veiksmų, bet

ne to, kas veda į susigraužimą, išsekimą, nuovargį“.

Cia verta priminti, jog kaip tik tais mėnesiais, kai Čiurlionis 1909 vasarą gyveno Lietuvoje, iš jo laiškų ir pasisakymų buvo dingę įvairūs tamsūs „nujautimai“ ir be jokios paaiškinamos priežasties atsiradusi baimė. Kaip matome, jo laišškai pasidare giedresni, turėjo daugiau humoro. Nors, tiesą pasakius, jis ir tada nepamiršdavo, jog pinigų jam nepaprastai trūksta, kad jis turi tenkintis tik tais trupiniais, kokius jis vargais negalais surankiodavo. Bet ir tie priminiai dažniausia pasibaigdavo optimistiniu įsitikinimu, kad „ateityje bus geriau“.

Keistas pokalbis su Antanu Zmuidzinavičium

Prieš išvažiuodamas į Petrapilį Čiurlionis lankėsi Vilniuje. Jis aplankė artimesnius žmones, rodos matėsi su F. Bortkevičiene. Tai buvo paskutinis jo apsilankymas Vilniuje. Yra įsidėmėtina

lemtinga to atsilankymo detalė. Negavęs nuo žmonos laiško, jis prisipažįsta vėliau, kad turėjęs tokią nuotaiką, „jog jau niekas manęs negalėjo paguosti. Taigi nueėjau į Pilies kalną ir ten ilgai sėdėjau ir galvojau...“

Prieš pat išvažiuojimą jis pagaliau susitiko su Antanu Zmuidzinavičium, kuris apie šį susitikimą paliko atskirus ir reikšmingus atsiminimus. Betgi tenka pripažinti, jog tie atsiminimai skamba keistai, jie nedasakytai, neaiškūs ir vietomis kelia kai kurias abejones. Ten sakoma:

„Vaziuodamas iš Druskininkų į Petrapilį, Čiurlionis sustojo Vilniuje. Ilgai vaikščiojome su juo Neries pakrantėmis ir kalbėjome įvairiais lietuvių atgimimo meno reikalais. Buvo nervingas, karščiausi. Projektavo Vilniuje puikiausius dailės rūmus, didžiulį teatrą, filharmoniją. Džiaugėsi, kad viskas puikiai sekasi ir turi sektis. Man nusistatėsiu tuo metu rimtai apie šiuos dalykus kalbėti ir turinčiam kasdien prieš akis milžiniškus sunkumus, su kuriais tekdavo grumtis, jo kalba pirmą kartą atrodė taip keista ir ne laiku. Čiurlionis tais reikalais visada kalbėjo, tiesa, optimistiškai, bet visada išmintingai ir objektyviai, numatydamas kliūtis ir bū-

das jas nugalėti. Atsisveikindamas aprimo, kaip visada tarė savo paprastą „nepyk“ ir nemalonius įspūdis buvo išlygintas.

— Klausyk, visuose meno reikaluose ir Dailės draugijos darbe aš tau duodu „kart blans“.

Valdyboje geriausia mane pa-keiskite kitu nariu. Aš vaziuoju ir daugiau tur būt; nebegrįšiu, — kalbėjo Čiurlionis, kai jį lydėjau iš Vilniaus išvystanti. Bandžiau protestuoti, įtikinėti, bet jis keistai susijaudinęs, tik rankomis pamojo ir pranyko traukinio vagonė.

Nebegrįžo. Tiesa, grįžo karste“.

Paskutinis posakis skamba žiauriai sarkastiškai. Zmuidzinavičius tai sakydamas, nenuslėpė savo priešiško Čiurlionio. Ir aplamai tai buvo išimtinai lemtingas laikotarpis Čiurlionio gyvenime.

Kalbėjo du labai skirtingi vyrai. Zmuidzinavičius, gyvenimo praktikas žinojęs kaip sau pasiekti daugiau realių naudų ir idealistas Čiurlionis, apie kurį buvo pasakyta, kad jis atiduoda viską kitiems ir nieko sau“.

(Bus daugiau)

„NAUJIENOS“ KLEKVIENO L. J. ETUVIO DRAUGAS IR BICIULIS

JAU IŠEJO IŠ SPAUDOS
Juozas Liūdžiaus Raštai
Straipsniai, atsiminimai. 246 puslapiai, kaina \$3.00.
PETRONELĖS LIUDZIUVIENĖS
ATSIMINIMAI APIE JUOŽĄ LIUDŽIŲ
88 puslapiai. Kaina \$1.00.
Abi knygas galima gauti „Naujienose“ arba pasiuntus pinigus tokiu adresu:
„NAUJIENOS“, 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO 8, ILL.

Nuo 1914 metų
Midland Savings aptar nauja taupymo ir namų paskolų reikalus visos mūsų apylinkės. Dėkojame Jums už mums parodytą pasitikėjimą. Mes norėtume būti Jums naudingi ir ateityje.
Sąskaitos apdraustos iki \$20,000.
5 1/4 %
Passbook Savings. All accounts compounded daily — paid quarterly.
7 1/2 %
4 Years Savings Certificate — (Minimum \$5,000).

Neseniai išėjusi laukta
Juozės Vaičiūnienės knyga
TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS
100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.
Pasiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.
Ansambliai, choral, grupės, užrašiusios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto pasiuntimo išlaidų.
Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money order tokiu adresu:
NAUJIENOS
1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608

Taupykite dabar pas mus
Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka didelių darbus. Pirmia, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkę bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti.
Taupykite dabar.
Sentaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos dienos.
Išduodami Certifikatai, kurie neša iki **7 3/4 %**
palūkanų, priklausomai nuo įdėtos sumos ir jos išėmimo.
Investavimo knygelės sąskaitos neša **5 1/4 %**
UNIVERSAL
SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
1800 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608
VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS.
Įsteigta 1923 metais.
Istaigos pletuose klemas automobiliams pastatyti.
Tel. 421-3070

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608 Telephone HA 1-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:
In Chicago \$30.00 per year, \$16.00 per six months, \$8.50 per 3 months. In other USA localities \$26.00 per year, \$14.00 per six months, \$7.50 per three months. Canada \$30.00 per year, other countries \$31.00 per year.

15 cents per copy.
Dienraščio kainos:
Chicagoje ir priemiestiuose:
metams \$30.00
pusiui metų \$16.00
trims mėnesiams \$8.50
vienam mėnesiui \$3.00
Kitose JAV vietose:
metams \$26.00
pusiui metų \$14.00

NAUJIENŲ raštinė atidara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Seštadieniais — iki 12 val.

Nenorintis klausyti yra pats kurčiausias

Visi žinome, kad sunku susikalbėti su kurčiu žmogumi, bet kiekvienam yra aišku, kad iš viso negalima susikalbėti su tuo, kuris nenori klausyti. Nenorintis klausyti yra pats kurčiausias, nes svarbiausieji argumentai jo negali įtikinti, jis nekreipia jokio dėmesio į gyvenimo faktus, nesidomi sprendimui padaryti reikalingais duomenimis ir nesistengia arbitrariškai padaryto savo sprendimo klausantiems išaiškinti. Klausyti nenorintis žmogus pats vienas gali gyventi kiekvienam gyventi teise pripažįstančioje visuomenėje, bet kitiems su kurčiais žmonėmis labai sunku gyventi. O su kurčiausiais joks bendras darbas neįmanomas.

Amerikos Lietuvių Taryba, patyrusi, kad kongreso atstovas Edward Derwinskis bus Chicagoje, su juo susižinojo ir paprašė, kad jis papasakotų Amerikos lietuvių spaudos ir radijo atstovams apie Helsinkio konferencijos reikšmę ir tos konferencijos deklaracijos svarbą pavergtos lietuvių tautos laisvinimo kovoje. Niekam nepasleptis, kad Helsinkio deklaracija sukėlė nerimo lietuvių tarpe. Vieniems atrodė, kad Helsinkio konferencijon suvažiavusios 35 valstybių galvos rusų pavergtą Lietuvą pardavė ir garantavo dabartinės Sovietų Sąjungos sienas. Jiems atrodė, kad stipriausieji lietuvių laisvės gynėjai Lietuvą pardavė, Washingtonan važinėjusius lietuvių atstovus apgavo ir už pavergtų tautų pardavimą dar Judo sidabrinių gavo. Jiems taip atrodė ne tik Helsinkio konferencijos metu, bet jiems dar ir šiandien atrodė, kad prezidentas Fordas vienaip sako, o vėliau visai kitaip padaro.

Niekas neabejoja, kad kongreso atstovas Derwinskis yra pavergtos Lietuvos draugas. Kongresas jis buvo išrinktas Amerikoje gyvenančių lenkų kilmės piliečių balsais, bet šiandien jau pasakojama, kad jo protėvių yra kilę iš pavergtos Lietuvos. Dar ir šiandien yra plati lietuvių Dervinskių giminė, gilion senovės šaknis įleidusi žaslių valsiūje. Galimas daiktas, kad Derwinskis yra žaslių Dervinskių ainis. Gal tuo galima pateisinti jo sudidmėjimą Lietuvos laisvės klausimu ir jo pasirodymą visuomet pabendrauti su lietuviu, Kongreso atstovas ne vieną kartą yra padėjęs Amerikos lietuviams Washingtono ir tarptautinėje arenoje, jis neatsisakė ir ši kartą padėti iki šio meto faktus nustatyti nepajėgian-

KLAIDINANTI REKLAMA

Draugas jau kelintą kartą apie LB ardytojus. Šį kartą nepasidina tokį skelbimą: "Kas lėšiu šio "sprendimo", manau, teisybė, tai ne melas!". Juo jis įtaigoja skaitytojus išgyti "Pramoje" ar pas Balį Brazdžionį, rugėjo mėnesio "Pasaulio lietuvių". Ragina jame pasiskaityti garbės teismo "sprendimą" jektyvumo su jais susipažinti.

tiems arba nenorintiems lietuviams. Mes visi žinome, kad kongreso atstovas Derwinskis yra prezidento Fordo partėjas. Jis turi progos su prezidentu išsikalbėti įvairiais klausimais ir padeda prezidentui susiorientuoti tarptautinėje painiovoje.

Atstovas Dervinskis turėjo progos išsikalbėti su prezidentu Fordu prieš liepos 25 dienos audieniją Baltuose Rūmuose, jis kalbėjosi su galingiausios valstybės galva ir po Helsinkio konferencijos. Derwinskis susirinkusiems spaudos atstovams pareiškė, kad prezidentas Fordas Lietuvos rusams nepardavė ir lietuvių neapgavo. Jis neprižadėjo to, ko jis nesitiekė padaryti, bet jis pareiškė, kad jo vadovaujama administracija Lietuvos, Latvijos ir Estijos aneksijos nepateisins. Spaudos konferencijos dalyviai patyrė, kad prezidentas Fordas, kelionėje į Vokietiją patyręs apie kreivą jo pareiškimų interpretaciją buvo susijaudinęs ir tą savo nepasitenkinimą pareiškęs kartu su juo vykusiems žmonėms.

Spaudos konferencijoje išaiškinta, kad lietuvių tarpe paskleisti nepamatuoti gandai apie tariamą krašto prezidento Lietuvos atžvilgiu nepadorų elgesį neturi jokio pagrindo, nes JAV prezidentas, gerai pažįstas pavergtos Lietuvos byla, ne tik patis nori pavergtiesiems padėti, bet jis neis JAV pareigūnams pavergtoms valstybėms pakenkti, jų teisėms susiaurinti arba okupantą pateisinti. Pavergtos Lietuvos reikalui prezidentas sakė, ką galvojo ir darė, ką sakė. Tvirtinimas, kad prezidentas vienaip pasakojo, o kitaip elgiasi yra pats didžiausias melas ir įžeidimas. Tas įžeidimas yra nepaprastai skaudus, nes jis be pagrindo metamas žmogui, kuris visą laiką norėjo ir dabar nori padėti ne vien pavergtiems lietuviams, bet ir kitoms tautinėms grupėms.

Lietuviams nori padėti ne tik JAV prezidentas, bet ir kongresas. Tas pats kongreso atstovas Derwinskis, gerai susipažinęs su Lietuvos pavergimo eiga ir sovietų valdžios praveista prievartine aneksija, siūlo kongresui priimti rezoliuciją, kuri patvirtins aneksijos nepripažinimą. Visi žino, kad visos JAV administracijos Lietuvos prijungimo prie Sovietų Sąjungos nepripažino, bet kad kam nors ir ateityje tokia mintis nekiltų, tai JAV kongreso rezoliucija būtų savo vietoje.

Spaudos konferencijos metu paaiškėjo, kad neapdairi Amerikos spauda kartojė brežnevinę Helsinkio konferencijos interpretaciją ir kėlė susirūpinimą lietuvių tarpe ir nepasitikiėjimą aukštais JAV pareigūnais. Paaiškėjo, kad ir neapdairūs Draugo redaktoriai brežnevinę Helsinkio aktų interpretaciją skleidė savo skaitytojų tarpe. Laimė, kad Naujienos, komunistus gerai pažindamos, brežnevinės kirmėlės nekando.

Draugo politikams buvo proga nustatyti faktus ir pažinti prezidento Fordo poziciją, bet į kongreso atstovo Derwinskio spaudos konferenciją savo atstovo jie neatsiuntė. Matyti, kad jie yra pasiryžę ir toliau testuoti brežnevinę Helsinkio aktų interpretaciją. Jie buvo kviešti, bet nesiteikė pasiklausyti. Jie yra patys kurčiausi, nes nenori klausyti.

O be to, toliu ignoravimu parodė faktas neverčia taip vadinamą garbės teismą, jei jam iš tikrųjų rūpi, garbė ir tiesa, susirūpinti ir patraukti šio biuletenio redaktorių į garbės teismą ir paskelbti lietuviškai visuomenei sprendimą? Ar neturėtų šio biuletenio redaktoriai visuomenei paskelbti pasiaiškinimą, kas ir kokių kelių šis propagandinis reportażas pateko į "Pasaulio lietuvių"?

Būdinga, kad toks reportażas spausdinamas "Pasaulio lietuvių" tada, kai mus pasiekia patikimiausios žinios, koks šiandien vyksta smurtas, teroras ir prievarta prieš lietuvių okupuotoje Lietuvoje. Užtenka pasiskaityti Nijolės Sadūnaitės jos teisme padarytą pareiškimą apie okupuotoje Lietuvoje esamą baisią vergiją. O tokių pareiškimų ir be jos, jau "Kronikos" ne vieną jį paskelbė. Juk tai teisybė, ne melas!

Ko norėta šiuo reportażu atsiekti? Reikia manyti, kad susilpninti "Kronikų" pranešimus. Kad laisvame pasaulyje gyvenę lietuviai imtų galvoti, o vis tik Lietuvoje okupacija jau nėra tokia baisi, juk ten šimtai choreografų, bei kompozitorių yra išvystę labai plačią mąstn kultūrinę veiklą, ten bujoja kultūra, kadangi, liudija tūkstančiai dainininkų, šokėjų, kurie ruošia festivalius ir niekas jiems to netrukdo.

Man rodos, kad Draugas savo skelbimu būtų daugiau patarnavęs, jei jis lietuvišką patriotišką visuomenę būtų įspėjęs, kad vieton skaityti garbės teismo "sprendimą", kuriuo išniekinami patriotai lietuviai, kurie prieš tokias ir panašias išdaigas pakelia viešai balsą, o skaitytų ką rašo "Pasaulio lietuvis". Ir tikrai, jei garbės teismui tikrai rūpėtų vienas ir tvirtos gretos kovai prieš Lietuvos pavergėją, tai turėtų nedelsiant

Ar šitoks reportażas nekvepia maskvine propaganda, skiriama mulkinti laisvame pasaulyje gyvenančius lietuvių? Ar gi, iš tikrųjų, choreografai bei kompozitoriai, teatrų režisoriai yra ten laisvi? Ar jie gali laisvai kurti, mokytis kokių tik nori dainų bei himnų? Deja, faktai visai (ką kitą liudija. Kas dar nežino, kad už jų nugaros stovi okupanto politrukai ir jiems įsakinėja, ką turi daryti ir ko ne. Pagaliau, jei jie ten taip laisvi ir turi puikias sąlygas savo veiklai, tai ko gi bėga iš okupuotos Lietuvos režisoriai, dirigantai ir laisvuosius Vakarus? Ką rašo apie kūrybos laisvę tie, kuriems pavyko pasprukti iš Lietuvos, sakykim, tokie Jurašai, Jurgučiai ir kiti.

Pagaliau ar tie tūkstančiai dainininkų, bei šokėjų, kuriuos mini reporteris, yra laisvi ir gali dainuoti ir šokti, tai ką jie nori? Ar jų repertuarai nėra okupanto stropiai išrenkuoti? Ar tie dainininkai bei šokėjai laisva valia suplaukia Vilniun? Juk jie visi vergai! Tik okupanto botagu suvaromi.

Reikia tik stebėtis, kaip galėjo Maskvos propagandistas surasti būdą su tokiais reportażu patekti į laisvųjų lietuvių spaudą, į taip vadinamą "Pasaulio lietuvių organą", kurį taip įkyriai reklamuoja Draugo dienraštis. Ar gi, šitoks nelemtas

Vietnamo aviacijos maršalas Ngyuen Cao Ky Amerikoje yra tremtinis. Daugelis mano, kad jis išsivežė iš Vietnamo stambia sumą pinigų, bet jis nieko neišsivežė. Jis gyvena kaip ir daugelis tremtinių. Jis šiek tiek uždirba iš paskaitų, kuriose dėsto karo pralaimėjimo priežastis.

pakelti aliarmą, dėl tokių ir panašių lietuviškoje spaudoje spausdinamų reportażų. Kadangi, tokia ruožava prokomunistinė propaganda pridengta kultūros skraiste, silpnina mūsų laisvės kovos gretas ir tai, dar kas, o gi net "Pasaulio lietuvis".

Mano supratimu, kad "Pasaulio lietuvis" redaktoriaus daug daugiau pasitarautų, jei jis laisvame pasaulyje gyvenantiems lietuviams parašytų komentarus apie baisią vergijos būklę, kurioje šiandien yra okupuotoje Lietuvoje pavergtieji broliai. Daugiau pakomentuotų tų faktų, kuriuos skelbia "Kronikos", kad šalia mūsų tautos didvyrių: partizanų, Romo Kalantos, Simo Kudirkos įsiričiuoja į jų eiles nauji Tautos herojai, kaip antai Nijolė Sadūnaitė, visa eilė kunigų ir daugelis kitų bevadžių lietuvių... A. Svilonis

A. VILAINIS - ŠIDLAUSKAS O KAS TU?...

27

Kai jis atsivedė prie sklypo pirkėją turėjusį sumanytą atidaryti gazolino stotį, pamatęs tą milžiniškąjį akmenį nustebęs paklausė.

— O čia, kas per akmeninis kalnas, užgules pusę sklypo? Ką aš su juo darysiu?

— Čia labai geras ir brangus daiktas, — atsakė jis.

— Tai indėnų bankas. Sudaužys ir pats gryną auksą pasiimsi. Degtinės stiklinuką išgėręs ir alaus stiklų užgėręs, pasakodavo toliau.

— Aš nežinau, ar jis patikėjo, bet sklypą nupirko nesiderėdamas. Ar jis ten atrado indėnų banką, nežinau, bet akmenį suskaldė ir stotį pasistatė, kurią ir dabar tebelaiko. Ak, kad jis čia dabar pasimaišytų — tai už indėnų auksą mus visus pavaišintų iki dainos...

Blogai būvę tuo laiku su namų pardavimu, ypač su senais. Jie Chicagoje anksčiau priemiestiuose būvę daugiausia mediniai ir be pamatų. Namus kaip ir tiltus statydavo ant įkalčių kampuose stulpų. Kai tie stulpai papūdavo, vėjui pučiant, svyrudavę visus namus. Bet jis tokius namus sugebėdavo parduoti. Atvedęs pirkėją apžiūrėti namą, pats pečiu paremdavęs papuvusį stulpą, kad namas nesūbuo-

ty. Paskui suradęs namus už pigią kainą, pats nupirkdavo už savus pinigus, o parduodamas vėliau kartais kitą tiek uždirbdavęs. Kartą buvęs vis dėl to apsiplikęs. Pigiai mokėjęs, bet pirkėjai, pamatę namą, ne pusę kainos nesulėdė, ką jis pats buvo mokėjęs. Kitas dar tekinas bėgdavo, kad iš to namo išlindęs plėšikas neiškrastytų jo kišenių. Nebuvę ką su tokia namu daryti, ir jis atidavęs smulkę. Biznis ėjo taip gerai ir pasidariusi tokia gera vieta, kad parduodamas ją gavęs trigubai, nei už tą patį namą buvo mokėjęs.

Tada jis pamatė, koks puikus biznis smulkė ir pats pasidaręs smuklininku. Puikiai vertėsi ir taip vadinamos prohibicijos laikais. Tada nereikėdavo nė degtinės pirkti, pats gamino smuklės rūšyje. Niekas neklaušė, nė kiek paimsi, kad tik iki valiai gaudavo gerti. Čižoavo pas jį užėjo, kaip bitės avilyje. Pinigų būvę kaip šieno. Nesunku tuomet buvo tvarkyti reikalus ir su policija. Boboms įskundus, kad vyrai pas jį ne tik pasigeria, bet ir pinigų prageria, policija pirma pranešdavo, o paskui padarydavo kratą ir, žinoma, nieko neradavo, bet išeidavus ne tušiomis — dešimkė ar dvidešim penkinė dolerukų tekdavo įbrukti už sugaištą laiką, bet ką tai reikė — šieno saują iš pilno vėžimo.

Kita jo svitos garsenybė buvo geležinkelietis pensininkas Tony Tupikovas — Tu-

pikovas. Jis buvo mažukas, žilas ir veldas raudonai nugairintas vėjų, net lyg vietomis veržtųsi kraujas pro veido odą. Jo nosis dėl senumo ar gėrimo jau buvo pamėlynavusi. Tupikovas — Tupikevičius buvo nekalbus, ir jo lūpos prasišėdavo tik tada, kai paprašydavo smuklininko įpilti degtinės ar alaus. Atrodė visuomet rimtas, susikaupęs ir lyg atydziai besiklausęs, ką kiti pasakoja. Plepia, kaip tokiam uoliam klausovui, niekuomet nešykštėdavo nupirkti stiklą kitą išsigerti. Dar viena jo ypatinga savybė buvo, kad jam visuomet būdavo karšta ar šalta. Jei bent vienas laipsnis būdavo virš aštuonių dešimt laipsnių prašydavo, kad tuojau uždarytų langus ir duris, kad jo veido nesukandžiotų uodai, o kuomet laipsnis žemiau, jis jau praveręs duris sakydavo, nors ir vidurvasaryje.

— Mery Christmas. Trečiojo niekas net tikrojo vardo nežinojo. Savo kilme buvo vokiečių ir dažnai išsigėrusiems sakydavo "Dummkopf". Taip nežinodami jo nė vardo, ne pavardės ir kiti pradėjo jį vadinti Dummkopf. Dėl tokio pravardžiavimo jis nepykė, ir jei kas paklausdavo vardo ar pavardės, atsakydavo su apvalaus veido žypsena primerkdamas juodas akis.

— Mano vardas ir pavardė pasakoma išvien — Dummkopf...

Rytą Jonas Kanne atidarydamas smuklę, jį jau rasdavo prie durų. Grįždamas iš

naktinio darbo, jis visuomet sustodavo po keletą stiklinių išmauti. Sakydavo, kad be išgėrimo visai negalys užmigti. Dar prieš pietus sugrįždavo į smuklę ir prasėdėdavo iki pat pat to laiko, kol reikėdavo eiti į darbą. Mėgdavo išgerti už svetimą pinigą, ir jei kas pirkdavo, klausydavo pasakojimų katrai, o jei nesuprasdavo pasakojimo, tai jis trumpai pasakęs Dummkopf, nusigrėždavo į kitą pusę. Kiti "svitos" nariai buvo mažiau originalūs ir kai mažiau turėjo pinigų, tai smuklininkas juos mažiau gerbė.

Tarp tų visų vyrų lankytojų buvo tik viena, kaip gelė, moteris Valerija. Ją tik tuo vardu tešaukdavo, nes ji buvo ištėkėjusi už prancūzo ar portugalų kilmės buvusio bajoro ir gal, kad ji tardavo bendrai su kilmingom priedeliais, išeidavo kažkaip keistai nuskambant deladumbum. Ji mėgo gėles, prie namų turėjo jomis apdintą daržą ir kasdien, ateidama į smuklę, atnešdavo puokštę gėlių. Jos manymu, tai labai tiko ant baro, prie išrikiuotų bonkų. Ir smuklininkas jos tomis kasdieninėmis dovanomis labai džiaugdavosi. Kai pritrūkdavo gėlių savo darže, ji pirkdavo jas pas gėlininkus, pasidarydama dėlto nemažų išlaidų. Jos ir kalbos visuomet sukandavo apie gėles ir valgių gaminimą. Ji skųsdavosi nuovargiu nuo darbo darže ir virtuvėje. Dėl valgių gaminimo ji klaidindavo savo klausytojus. Ji pati jų negaminė, ir tur būt, ir nemokėjo jų pagaminti.

Jos vyras iš profesijos buvo virėjas ir viską pagamindavo. Valerijai buvo už tai lengva pasikviesti svečių ir juos gardžiai vaišinti, pasigiriant, kaip ji moka valgių pagaminti. Darže gal ji ir padirbėdavo. Visuomet į smuklę ateidavo purvinais, moliniais batais ir turėjo paprotį kojoms atsiremti į baro papėdę. Jai išėjus, smuklininkas su skuduru skubėdavo tą vietą nuvalyti, kad negadintų jo smuklės vaizdo.

Sieninam laikrodžiui garsiai skaičiuojant vidudienio dyktį, visa ši smuklės dvaro svita jau buvo prasėdėjusi jau keletą valandų, gerai įkaitusi, linksmoje nuotaike, neišskiriant nė paties smuklininko Jono Kannės, kuris lygiai su kitais neatsilikdamas tuštino stiklinukas. Dar laikrodžio paskutiniam dūžiui nenuaidėjus, plačiai pasivėrė smuklės durys. Visų žvilgsniai atsikreipė. Įėjo aukštas nepažįstamas juodai apsirengęs vyras, nepri dengta galva, juodais plaukais, asketiškai liesokas, ir, sprendžiant iš veido galima buvo manyti jį esant rytietiškos rasės. Jis nesidairydamas, priėjo prie baro ir oriai atsisėdo ant kėdės. Nepažįstamo pasirodymas Jono Kannės smuklėje nebuvo kokia staigmena. Jo smuklė buvo dviejų judrių gatvių sankryžoje šiaurinėje kampo. Į ją užsukdavo nemažai pravažiuojančių nepažįstamų, užsinorėjusių kelionės metu atsigerti.

(Bus daugiau)

TELEF. PR 8-3229

DR. ANNA BALIUNAS
AKIJ, AUSI, NOSIES
IR GERKLIS LIGOS
8888 W. 63rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINIS CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6444
Pirmą ligonius pagal susitarimą.
Jei neatsiliepia, skambinti 574-5012

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR ŠLAPIMO TAKŲ
CHIRURGIJA
Telef. 695-0533
Fox Valley Medical Center
160 SUMMIT STREET
ROUTE 56, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Office: HEMlock 4-5849
Resid.: 388-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais 1-7 val.
antradieniais nuo 1-5 val. trečiadieniais ir šeštadieniais 8-3 val.

DR. PAUL V. DARGIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community Clinics
Medicines direktorius
1933 S. Main St., Westchester, ILL.
VALANDOS: 8-9 darbo dienomis ir
10-12 val. šeštadieniais 8-3 val.
Tel. 562-2727 arba 562-2728.

DR. W. EISIN - EISINAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINIS CHIRURGIJA
6122 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
siliepia, skambinti MI 3-0001.

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ AKIJ LIGOS
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. K. A. V. JUCAS
Tel.: 561-4605 ir 489-4441
ODOS LIGOS - CHIRURGIJA
OFISAI:
1002 N. WESTERN AVE.
(Prie Western Ave. kampo)
5214 N. WESTERN AVE.
Valandos pagal susitarimą.

Ofiso tel.: HE 4-1818
Residencijos: PR 6-9801

DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais,
ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 3 iki 7 val. popiet.
Tik susitarus.
Trečiadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2818 W. 71st St. - Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta trečiadieniais.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLIES IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2454 WEST 63rd STREET
Val.: antradieniais nuo 1-4 po pietų.
ketvirtadieniais nuo 3-7 val. vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Naujos rez. telefonai: 448-5545

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Sondra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofiso: 9452 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm., antradieniais, trečiadieniais
ir penktadieniais 8-8 val. vak. Šeštadieniais
2-4 val. po pietų ir kitu laiku
pagal susitarimą.

V. Tumasonis, M. D., S. C.
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123
Resid. telefonai: Gibson 8-6195

Pirmą ligonius pagal susitarimą. Dėl
valandų skambinti telefonais HE 4-2123.
Jei neatsiliepia, tai telefonais GI 8-6195.

P. SILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDES-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bandžiai.
Speciali pagalba kojoms
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 8-4 ir 8-8. Šeštadieniais 9-1.
2454 West 63rd St., Chicago, ILL. 60629
Telef.: PROspect 6-5084

BUY U.S. SAVINGS BONDS
WHEN YOU BANK OR WORK

IS "GIMTOJO KRAŠTO"

Ok. Lietuvoje spausdinamas
ir Vacio Reimerio redaguojamas
propagandinis laikraštėlis
"Gimtasis kraštas", siuntinėjamas
užsieniuose gyvenantiems
lietuviams. Dabar šiame
laikraštyje kartą nuo karto
pradėjo reikštis ir "dypukai".

Šio laikraščio 28 nr. rašoma,
kad staigiai mirė raudonosios
vėliavos ordeno nešiojas,
buvęs 16 divizijos vadas
pulkininkas Vladas Motieka.
Anot jų pulk. Motieka jau tar-
naudamas Lietuvos kariuomenėje
buvęs pažangių pažiūrų.
Chicagoje gyvenęs vienas ka-
rininkas teigia, kad pulk. Mo-
tieka buvęs prof. Voldemaro
garbintojas ir net buvęs teisia-
mas byloje puskarininkų no-
rėjusių nuverstį valdžią. Ištei-
sintas.

GRADINSKAS
NAUJOSIOS
TELEVIZIJOS
BE LEMPUCIŲ
2512 W. 47 St. • FR 6-1998
Atid. 9-6; pirm. ir ketv. 12-3.
Sekm. ir treči. uždaryta

GELININKAS
(PUTRAMENTAS)
Linksmumo arba liūdesio valandom
graziosios gėlės ir vainikai ant-
piu papuošimui ir sezoninės
kapams gėlės.
ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. - 586-1220

GELES VISOMS PROGOMS
Beverly Hills
GELINYCIA
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai - Pina apdrauda
ZEMA KALNA
R. S. E. R. E. N. A. S
Tel. WA 5-8063

MOVING
Apraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
823 West 34 Place
Tel.: FRontier 6-1882

SOPHIE BARCUS
RADIJO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. A. M.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pirma-
dienio iki penktadienio 12:30-
1:00 val. ryto. - Šeštadienį ir sek-
madienį nuo 8:30 iki 9:30 val.
ryto.
Telef.: HEMlock 4-2413
7150 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

FOREST FIRES HURT OUR FOREST FRIENDS

Our wildlife has no defense against the careless use of fire. So please follow Smokey's ABC's. Always hold matches all cold. Be sure to drown all campfires, stir the ashes, and drown them again. Crush all smokes dead ends.

Please Only Buy One Person's Forest Fire

Praneša, kad mirė ir J. Stim-
bursys buvęs pirmosios rusų oku-
pacijos laikais socialinio aprū-
pinimo ministras.

Džiaugiasi, kad gerai seka-
si rugiapiūtė. Būsiąs geras der-
lius. Bet nutyli, kad tas geras
derlius nudardės ir "brolis" res-
publikas. Lietuviams liks tik
pastūlakos.

Ne tik kunigas Balch - Bal-
čys, prel. Pijus Ragaižinskas,
muzikas Vytautas Marijošius,
bet ir muzikas Petras Armonas
būdamas ok. Lietuvoje baisiai
žavėjosi Lietuvos buvusių gyve-
nimu ir net pavydėjo: "Ste-
bėdamas Dainų dieną pavy-
dėjau Lietuvos choristams ir
muzikantams sąlygų, kurios
čia jiems sudarytos valstybės
globos ir dėmesio". Taigi mu-
zikas Petras Armonas pavydi,
kad ir jis negali pagal komuni-
stų ir okupantų nurodytas natas
groti.

Marija Dambriūnaitė iš Va-
šingtono, Mindaugas Bielskis
iš Chicago, Vytautas Kručas,
Kęstutis Slotkus, Algis Šeškus,
Violeta Jonaitė, Rūta Kvilytė
- Kulikauskienė ir kiti šiais me-
tais lavinosi lietuvių kalboje,
- lankė Vilniuje kursus. Ten
jiems visiems patikė. Labai
patiko Marijai Dambriūnaitė,
nes praeitais metais ir jos bro-
liui buvęs turėjo dalyviu. At-
rodo, labiausiai patiko Rūtai
Kvilytei - Kulikauskienei, nes
be kursų dar buvusi kolūkieji
nuvesta į pirtį. Ten ji gerai iš-
simaudžiusi.

Vėl iš Bostono nuvykęs į ok.
Lietuvą Guga su žmona Birute,
pasakoją Nijolei Logminienei,
kad jie Lietuvoje nematę jo-
kių lušnelių, nei trobesių deng-
tų šiaudais (Aišku iš Gintaro
svetainės, mažai ką pamatys).
Bet jie gerai pažįsta Ameriką:
teigia, kad miestuose statomi
dangoraižiai, bet laukuose -
kaimuose esą visai nuskurę
ūkiai ir šiaudais dengti stogai.

Propaganda lieka propagan-
da. Bet jau tokiai kvailai pri-
pagandai nei vienas gyvenęs
Amerikoje ir pažįstas Ameri-
kos gyvenimą nepatikės.

Pyksta, kad kunigas F. Ju-
cevičius pabuvojęs ok. Lietu-
voje, apie ją blogai atsiliepęs.
Gi iš Paryžiaus atvykęs vie-
nuolė G. Galdupaitė, priešingai
kunigui Jucevičiui, žavėjosi
ok. Lietuvos gyvenimu.

Prie "Pažangiųjų" priskiria-
ma ir Salomėja Narkelūnaitė.
Tėn rašoma, kad aplanke ok.
Lietuvą pažangieji grįžo į Ame-
riką. Tame skaičiuje ir pažan-
gi Salomėja Narkelūnaitė.

Vytautas Alseika per kelis
numerius aprašinėja apie lie-
tuvius gyvenančius Amerikoje
ir Chicagoje. Ten jis pastebi,
kad jam būnant Draugo redak-
toriumi (1 puslapyje redakto-
rius) Draugo patalpose lanky-
davosi iš ok. Lietuvos atvažia-
vę svečiai (įvairūs politrukai
ir okupanto pakalikai). Su jais
visi redaktoriai pasikalbėdavo
apie Lietuvoje vykstančią pažan-
gą ir kitką. Tik redaktorius A.
Baronas pokalbiuose nedaly-
vaudavo ir redakcijoje atsiras-
davo svečiams išėjus.

Atrodo, kad iš visų redakto-
rių tik A. Baronui suvokiama
atsilankiusiųjų "svečių" tiks-
lai. Bravo A. Baronui.

Anicetas Paliulis iš Chica-
gos, susižavėjęs dabartiniu ok.
Lietuvos gyvenimu, Nijolei
Logminienei papasakojo, kad
jį vargšas, artimantis lietuvių
išvadavimo frontui, fašis-
tų kareiviai su šeima išvarė į Va-
karus.

Jeigu jau tikrai Lietuvos
universitete buvęs Anicetas
Paliulis, artimantis lietuvių
išvadavimo frontui, buvo fašis-
tų kareivių su šeima išvarytas
į Vakarus, tai juk "Lietuvą iš-
vadavus" galėjo laisvai grįžti.
UNRRA būtų ir kraštiečio pridė-
jus maisto paketėlių.

Solistės STASĖS KLIMAITĖS-PAUTIENIENĖS
dainų vakara - koncertą rengia Santa Monikos Amerikos
Lietuvių Klubas ateinančią šeštadienį spalio 18 dieną
Santa Monikoje. Ten bus išstatyti ir paskutiniai dail.
Gėstautienės tapybos darbai.

Čia vėl giriasi, kad lietuvis
imtininkas Česlovas Jezerškas
nugalėjęs Japonijos čempioną
Jusijū Mecenagą, Korėjos im-
tininką Kan Jan Šiką, Mango-
lijos Diagramą Miamarą ir an-
glą Ričardą Baraklaifą. Sako-
si, kad jis kovojo už Lietuvos
garbę. Bet ant jo krūtinės di-
dels šios raidės CCCP. - Ru-
sija. Dėdami foto nuotrauką,
turėjo nors tas rusiškas raidės
nuimti. Rašyti, kad pasaulinė
sportinė spauda reikšia simpa-
tijas Lietuvos imtininkui - me-
las. Pasaulinė sportinė spau-
da sprendžia ne iš žmogaus iš-
vaizdos ar kitko, bet iš ant
krūtinės išsiuvinėtos ar ištep-

liotos etiketės raidžių. Taigi
tas mūsų lietuviukas Česlovas
kovojo ne už savo tėvynės, bet
už okupanto rusų garbę.
Stasys Juškenas

"NAUJIENOS" KŲKVIENO
L' ETUVIO
DRAUGAS IR BICULIS

Susirinkimų
PRANEŠIMAI

Amerikos Lietuvių Piliatų Pa-
saulės klubo mėnesinis susirinkimas
įvyks sekmadienį, spalio 19 d. 1:00
val. popiet. Vaikų saleje, 4258 So.
Maplewood Ave. Nariai kviečiami
atsilankyti, nes yra daug svarbių rei-
kalų aptarti. Po susirinkimo bus
vaizdas. Rožė Didžiagalviene, rašt.

Fresh from harvest and delectably ripe, cranberries are boun-
tiful back to bring delight to fall and holiday menus. At their peak
of perfection, it's a good idea to buy all you need now and freeze
some for your holiday cooking ahead. Cranberries are a snap to
freeze and keep. Just pop unopened boxes into your freezer. When
ready to use, simply rinse, drain and use as your recipe directs.

To perk up an every day menu, or to serve traditional stuff-
ing in a very festive way, this Cranberry Bread stuffing can be
baked either in a casserole or loaf pan. Those ravishing red
cranberries add color and flavor.

Mix together toasted bread cubes, cranberries, prunes, cel-
ery, onion, salt and poultry seasoning. Sprinkle with melted
butter and toss to blend. Spoon mixture into heavily greased
2-quart casserole or 9 x 5 x 3-inch loaf pan. Beat eggs and
chicken broth until well blended. Pour mixture over bread.
Bake in a preheated moderate oven (350°F.) for 1 hour or until
firm. Loosen edges and unmold. Cut into slices and serve with
chicken, turkey or ham.

RIMTA KNYGA - GERIAUSIA DOVANA

Naujienose galima gauti puikių knygų, kurios papuolė bet kokiai
knygų spinta ar lentyna.

K. Bielins, PENKTIEJI METAI, gražiai įrista, 592 psl.	\$6.00
K. Bielins, DIENOJANT, gražiai įrista, 464 psl.	\$6.00
Dr. Karys Grinius, ATSIMINIMAI IR MINTYS. II tomas. Gra- žiai viršelis. 336 psl. Kaina \$8.00. Minkštasis virš.	\$5.00
Prof. Vaclo. Biržika, SENJU LIETUVIŲ KNYGŲ ISTO- RIJA. I dalis. 208 psl., įrista - \$3.00, minkštasis vir- šelis - \$2.00; II dalis. 228 psl., įrista - \$3.00, minkš- tasis viršelis - \$2.00	\$2.00
Prof. S. Kairys, LIETUVA BUDO, gražiai įrista, 416 psl.	\$5.50
Kipras Bielins, GANA TO JUNGO, 492 psl., minkštasis vir- šelis.	\$5.00
Juozas Liodžius, RASTAI, 250 psl.	\$3.00
P. Liodžiuvienė, ATSIMINIMAI APIE JUOŽĄ LIODŽIŲ, 88 psl.	\$1.00
Janina Narūnė, TRYS IR VIENA, jaunystės atsiminimai, 170 psl.	\$3.00
M. Gudelis, POVLAS MILERIS, biografinės bruožai ir 232 puslapiai	\$3.00

Knygas užsakant reikia pridėti 25 ct. pašto išlaidoms.

NAUJIENOS,
1739 S. Halsted St., Chicago, ILL. 60608. - Tel. MA 1-6100

ŠVENTO RAŠTO PAMOKYMAI IR PAAISKINIMAI KIEKVIENĄ DIENĄ BŪTINI KRIKŠČIONIUI

"Tiesius darykite takus savo kojoms, kad kas išubodamas ne-
klištų". - Ebr. 12:13.

O ką apštalas reiškia taip sakymas? Nėra abejonės, kad jis aiškina,
kad Viešpaties pasekėjai, kurie vadina Krikščionimis, turi būti sveiki ir
stiprios tikėjimo. Mes turime stengtis nugalėti visas klūties, pasipriešini-
mus ir trukdymus, ir prašyti, kaip Viešpaties patarta: "Neapleisk mus gundy-
muose". Mes turime vengti pagundas, stengtis pasirodyti tikrais kovotojais
prieš kūno ir akių geidulius ir nugalėtojais viso, kas priešinga Dievo valiai.
Todėl kiekvienas tikras Viešpaties Jėzaus Kristaus pasekėjas privalo pasi-
stengti pasirodyti pilnai paklusmus savo Vadui ir Mokytojui ir ištikimai
sekti jo pėdomis, nes tik tokie laimės jo pripažinimą ir pagyrimą.

Visi žino, kad mirtis yra žiauri ir paliečia kiekvieną. Bet kur yra m-
rusiųjų? Į tą klausimą atsako knygtė "Viltis po mirties", kurią gausite
nemokamai. Rašykite:

F. ZAVIST, 3715 WEST 66th STREET,
CHICAGO, ILLINOIS 60629.
ŠV. RAŠTO TYRINETOJAI

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street
Telef.: GRovehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOWnhall 3-2108-9

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIK & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAKING VISTA
Republ. 7-0000 Republ. 7-0001

EUDEIKIS GAIDAS - DAIMID

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ISTAIGA

4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: Yards 7-1741 - 1742

4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAfayette 3-0440

MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:

Chicago	AMBULANCE PATARNAVI- MAS DIENA IR NAKTĮ
Lietuvių	TURIME KOPLYČIAS VISOSE MIEŠTO DALYSE.
Laidotuvių	
Direktorių	
Asociacijų	

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIUNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS

3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1135

STEPONAS C. LACK IR SŪNUS

(LACKAWICZ)

2424 WEST 69th STREET KENosue 7-1213

2314 WEST 23rd PLACE Virginea 7-6672

11928 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS

2354 So. HASTED STREET Phone: YArds 7-1911

DEKOJU UZ SVEIKINIMUS

Juozas Šmotelis

1975 m. spalio mėn. 6 d., man sukako 90 metų ir ta proga gavau daug sveikinimų laiškais ir telefonu. Būtų mandagiau padėkoti už sveikinimus laiškais, bet paštas dabar brangiai kainuoja, o aš einu šykštyn, manydamas, kad iki amžiaus galo neužteks dešimtųjų, tai naudojosi Naujienų paslauga. Dėkoti per Naujienas man maliau, nes žinau,

kad anie sveikinusi skaito šį dienraštį.

Šį pastarąjį mano gimtadienio minėjimą suruošė dukrė Šmotelytė-Burns ir susirinkę devyni artimieji, paskatino mane gyventi ilgiau. Ryžtusi gyventi dar penkis metus, o kas bus po to — nežinau.

Svečiams išsiskirsčius, kilo prisiminimai ir noras perkrauti praeitį. Pirmas prisiminimas buvo mamytė ir brolis Zenonas. Mamytė, pasislėpusi nuo kitų vaikų padavė man gabalėlį dešros ir morką. Aš tų skanėsių greit neprarijau, tai brolis Zenonis, kapt — pagavo ir prarijo. Aš rėkiau, bet dešros neatgavau. Tada dar nesupratau, kad skanėsi visiems yra skanūs, bet visiems neužteko...

Ir tėvelį prisiminiau. Tėvelis skanėsių neduodavo ir niekuomet nepaglamonėjo. Kartais jis, pareidamas nuo statybos darbų iš tolimos parapijos, barankų parnešdavo. Barankos tada buvo didelės skanės.

Tėvelį geriau prisiminu su ber-

Savininkai Ona Kunkulevičienė ir Bronius Zabukas atidarė Ramunę, naują restoraną, esantį 2547 West 69 Street, didžiausiam Chicagoje lietuvių centre. Paveikslė matome įtakingiausius Chicago lietuvių politikus, anksčius ir Ramunės atidarymą. Paveikslė iš kairės į dešinę stovi 15-to wardo aldermanas Kenneth E. Jakšys, senatorius Frank D. Savickas, 15-to wardo demokratų partijos komiteto narys, ir Cook apskritys teisėjas Alphonse F. Wells. Restoranas sutalpina 72 svečius. Greta yra Konkulevičienės delikatesų krautuve, kurioje lietuviams randa lietuviškų, vokiškų ir amerikiečių skanėsių.

žinę ryškė ir pirmąjį nuplakimą. Tasai nuplakimas buvo pats skaudžiausias, nes aš tada dėvėjau nekelelį, o jupele, tai kirčiai per pliką užpakalį smigti smego į plonutę skūrą. Panašius nuplakimus gavau ir daugiau, nes buvau žibtnus, bet ne tiek daug, kiek vyresnysis brolis Leonas. Rykščių išvengdavau savo greitumu: buvau greitas, kaip žebenkštis ir slėpynės man buvo gerai žinomos.

Atsimenu dar ir anų laikų galvosoną. Po kiekvieno nuplakimo aš pykdavau ir laukdavau progos atmonyti (keršyti). Buvau apsiapinęs su pasakomis apie geniusus, kurie pašaukus atvyksta skriaudžiamajam į pagalbą ir skriaudėją nubaudžia. Bet aš nenorėjau tėvelio bausti ir geniušus nešaukiau.

Pagaliau pats sugalvoju tėveliui atmonyti. Likęs troboje vienas, krėslų ir žibinto pagalba pasiekiau palubę ir ryškėte sunikinau. Tėvelis bandė pavartoti diržą, bet kelnės smuko ir teko save gelbėti. Ilgainiui tėvelio sveikata sumenkėjo ir mes, vaikai, buvome atsargūs, vengėme žibitų. Po dviejų metų tėvelis mirė. Aš pats savyje dėdau prižadus, kad jei sulauksiu vyro amžiaus ir turėsiu vaikų, niekad jų neplaksiu.

Mamytė kitaip mumis bausdavo: liepdavo kalbėti poterių. Kartą man uždavė sukalbėti septynerus poterių už "dūšes cysčiuje mūkas kentančias". Tokia bausmė man nepatiko. Aš tų dūšelių esančių cysčiuje nepažinau ir nevertinau, tai pasakiau, kad aš tokių didelių poterių nekaltėsiu. "Nekalbėsi, negausi pusryčių", tvirtai pasakė mamytė. Aš išėjau į ganyklas be pusryčių.

Kai priešingoji dvasia išgaravo, pasijutau alkanas ir alkis nedavė ramybės. Šiaip taip išdrįsau nueiti į Smilgevičių malūną ir prašyti ponios "Melninkienės", kad paskolintų duonos riekutę, aš vėliau atsikėsiu žuvinio. O ta ponija buvo labai geros širdies, kilusi Prūsijos ir kitokio tikėjimo. "Melninkienė", išklausiusi mane pasakė, kad aš teisingai pasielgiau, nes poteriai išgauti prievartos būdu, dušėlės negylioja. Ji mane pavaišino baltos duonos bandute ir pienu.

Pietus turėjau Smilgevičių namuose. Tada jau turėjau pažintį su Pranu ir Petronėle, nors anie buvo trimis ir penkiais metais vyresni, bet man buvo geri. Ir Smilgevičienė buvo geros širdies ponė, davė kopūstų ir duonos. Ten prisitotinai geriau negu pas mamą. Nuo tos dienos ėmiau galvoti, jog ir be mamos nepažūčiau.

Mamytės ištvermė greičiau sunyko: netrukus po pietų ji atėjo manęs ieškoti. Žodis po žodžio, pasisakė tokių didelių poterių daugiau neduosinti. Prisiminiau ir tuos spindulius, kurie apšvietė mano ūkanotą gy-

venimą, tai kun. Praną Mažeiką, Kazimierą Vainauską ir Zigmantą Svilą.

Taip su tokiomis nuotakomis praėjo mano devynias dešimt metų sukausties minėjimas.

Juozas Šmotelis

Motiejus Valančiaus minėjimas

Sekmadienį, spalio 19 d. 3.30 val. p. p., liet. taut. namuose, 6422 S. Kedzie Ave., Chicagoje rengiama popietė — didžio lietuvių vyskupo Motiejus Valančiaus minėjimas.

Minėjime kun. dr. J. Prunskis skaitys paskaitą apie vysk. M. Valančiaus asmenį ir jo darbuotę; aktorai Eglė Vilutienė ir Juozas Raudonis paskaitys ištrauką iš M. Valančiaus raštų. Programos vedėja Zita Kevalaitytė-Visockienė. Lietuviškoji visuomenė kviečiama minėjime dalyvauti.

Rengėjai: LMF Chicago klubas ir Liet. Taut. Namai

TRUMPAI

Dail. Miko Šileikio apžvalginė paroda gausiai publikai atsilankius buvo atidaryta spalio mėn. 4 d. ir vyks kasdien nuo 11 val. ryto iki 4 val. popiet. Inkorporuotojė Čiurlionio Galerijoje, 8929 So. Harlem Ave. (Midland, Savings and Loan Assn. naujose rūmose). Parodos atidarymo išvakarėse M. Šileikis nesijautė gerai, o po atidarymo ištiko smūgis. Greitoji pagalba nugabeno į Palos Heights Community ligoninę, kur išbuvo 7 dienas. Intensive Care Cordiac Unit. Namu sugrįžo spalio 11 d. Dail. M. Šileikis dėkoja visiems, kurie parūpino greitą pagalbą, lankė ligoninėje ir atsiuntė gėlių. Paroda pasibaigs spalio 19 d., sekmadienį. Patartina šią parodą ir gražias naujas patalpas pamatyti.

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimai

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimai

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS
IR ŽEMAIMS NUOSIMCIAIS MENESINIAIS ĮSISIMOKĖJIMAIMS

DEL VISŲ INFORMACIJŲ, KREIPKITES Į

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road. Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

NAMŲ PIRKIMAS - PARDAVIMAS - VALDYMAS -
NOTARIATAS - VERTIMAI

[VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA]

J. BACEVIČIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — 778-2233

3 BUTŲ IR BIZNIO PATALPA, 50 pėdų sklypas, Brighton Parke. Mūrinis namas, nebrangus, reikia skubiai parduoti.

5 PO 5. MČRINIS - MEDINIS. \$1.100 i mėn. Prašo \$50.000. Marquette Parke.

10 BUTŲ MČRINIS. Nauji įrengimai. Labai geros pajamos. Savininko paskola. Labai geras namas. Reikia skubiai parduoti.

ŠIMAITIS REALTY
Insurance. Income Tax
2951 W. 63rd St. Tel. 436-7878

SUNLAND REALTY
4511-4th Street North.
St. Petersburg, Florida 33703
Tel. 813-527-0696. Lietuvių Realitor

ANTON L. MAURAGAS.
Jis maloniai patarnaus lietuviams, kurie nori pirkti ar parduoti namus.

PARDUODAMI KETURIŲ KAMBARIŲ BALDAN — saldytuvas, pečiai ir kitkas. Skambinti rytą ar vakare 927-3154.

— Marija Konapeckienė, gyv. prie Brighton Parko kolonijos, praėjo penktadienio vakare, ties Kedzie ir 35 gatve buvo užpulta trijų maskuotų jaunuolių. Atėmė rankinuką, kuriame buvo apie 20 dolerių. Rūpinasi dėl pavogtų namo bei kambarių raktų. Sakosi reikia naujus užraktus įtaisyti, nes jė tie patys plėšikai gali ir namuose apilankyti.

— SLA 6-tos Apskritis konferencija įvyks sekmadienį, lapkričio 2 dieną, 2:30 val. popiet, Chicago Savings and Loan Association patalpose, 6245 S. Western Ave., Chicagoje. Kviečiama Chicagoje ir apylinkių SLA kuopų valdybos ir delegatus būtinai atvykti, nes bus renkamos įvairios komisijos, surengti SLA 90 veiklos metų seima, kuris įvyks 1976 m. liepos 2 dieną Chicagoje. Taipgi bus ir kiti svarbūs SLA reikalai aptarti. Laukiame. Valdyba

— Antaninos Repšienės ir Adomo (mirusio prieš 10 metų) sūnus Algirdas Antanas Jaraš, baigęs JIP Technologijos Institutą Chicagoje diplomuoto elektros inžinieriaus laipsniu, dirba Commonwealt Edison Co. Praėjusį mėnesį inž. A. Jaraš buvo paaugštintas pareigose, paskirtas bendrovės statybos įrengimų vyriausiu vadovu. Šio mėnesio pradžioje bendrovė komandiravo inž. A. Jarašą Švedijon inspektuoti ir patikrinti bendrovės įrengimų. Džiugu, kad inž. A. Jaraš bendrovės vadovybės, kaip geras, sumanus ir energingas tarnautojas, yra paskirtas aukštomis ir atsakingoms pareigoms.

— Namų savininkams svarbu. Marquette Parko Lietuvių Namų Savininkų organizacijos narių susirinkimas įvyks spalio 17 dieną 7:30 val. vak. parapijos salėje, 6820 S. Washtenaw Ave. Susidare daug svarbių reikalų aptarti. Philomena Pakel, Chicago Savings and Loan Association prezidentė pranešė tikras žinias apie paskolų išdavimą Marquette Parko apylinkės pietrytinėje dalyje. Išgirsite daug naudingų žinių. Prašome visus gausiai dalyvauti.

St. Patalaba, sekr.

TERRA

Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms.
3237 WEST 63rd ST., CHICAGO
Telef. 434-4660

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA
Tel. 263-5826 (įstaigos) ir 677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue
2nd Floor Chicago, Ill. 60601

SAVI NAMAI — TVIRTOVĖ

LIUKSUS 17 M. MČRAS. 2 auto mūro garažas. Seimai, gventi arti California ir parko. \$21.500.
MODERNUS 4 BUTŲ mūras ir 2 auto mūro garažas. Atskiri šildymai. Cent. air cond. Arti Maria High. — \$45.500.
1½ AUKŠTO NAMAS ir 2 auto garažas. Arti bažnyčios ir parko. — \$18.000.

1½ AUKŠTO 2 BUTŲ 19 m. mūras ir 2 auto garažas. Kambarys sausam beismonte su patogumais. Pušų medžio porčius. \$32.000.
7 KAMB. MČRO REZIDENCJA. 2 vonios. Gražūs beismantai. 2 auto garažas. Tuoj galite užimti. Marquette Parke. \$28.000.

2 BUTŲ 19 M. MČRAS. Mūro garažas. Nauji atskiri šildymai. Air cond. Karpetai. Irengetas beismantai. Per mėnesį gausite butą. Arti parko. \$35.700.

3 BUTŲ MČRAS. naujas gazu šildymas nauja elektra, alumin. langai. \$15.000 metiniu pajamų. Arti mūsu. \$71.700.

6 KAMB. (expandable) 18 metų mūras ir 2 auto garažas. Marquette Parke. \$23.900.

6 KAMBARIŲ MČRO NAMAS. 2 auto garažas. Beveik prie Marquette Parko bažnyčios. Jau laisvas. — \$21.000.

2 AUKŠTO MČRAS, puikūs 2x5 kamb. butai ir 2 kamb. sausam beismante. naujas gazu šildymas. Geras garažas. Arti mūsu. \$26.500.

VALDIS

REAL ESTATE

2625 West 71st St. Tel. RE 7-7200

RIUTIŲ NUOMAVIMAS. ĮVARTOS DRAUDIMAI. NAMŲ IR NĖKILNO JAMO TURTŲ PIRKIMAS, PARDAVIMAS.

BALYS BUDRAITIS

3UD'S REAL ESTATE

4369 ARCHER AVE., CHICAGO

TEL. — 254-5554

M. A. ŠIMKUS
Real Estate. Notary Public.
INCOME TAX SERVICE
4259 S. Maplewood. Tel. 254-7450

Taip pat daromi vertimai, giminų iškvietimai, pildomi pilietybės prašymai ir kitoki blankai.

BUILDERS AND CONTRACTORS

Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR

Irengiu mieste ir užmiesty naujus ir perstatu menius visu rūšių namo apšildymo pečius, air-conditioning, vandens boilerius ir stogu rinas (gutters). Dirbu greit, sąžiningai ir garantuotai.

DOMAS ŽUKAUSKAS

4444 So. WESTERN AVE.

Chicago, Ill. 60609. Tel. VI 7-3447

HOME INSURANCE

Call Frank Zapolski
3208½ W. 95th St.
GA 4-8654

State Farm, Fire & Marine Insurance Company

D E M E S I O

62-80 M. AMŽIAUS VAIRUOTOJAI

Tiktai \$60 pusemetiui automobilio Liability apdraudimas.

Kreiptis:

A. LAURAITIS

4645 So. ASHLAND AVE.

523-8775

A. TVERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBĖS

Pardavimas ir Taisymas

2646 WEST 69th STREET

Telef.: R Epublic 7-1941

JEI "NAUJENAS" TU

SKAITYSI, TAI IR KITAM

PASAKYSI, KAD JOS RAŠO

TIKRĄ TIESĄ — SKLEIDŽIA SVIESĄ.

Išėjusi iš spaudos ir galima gauti knygų rinkoje

AMERIKOS LIETUVIŲ POLITIKA

Dr. Kazio Šidlausko knyga apie Amerikos lietuvių pastangas daryti įtakos į krašto politiką. 102 psl. Kaina \$1.50.

Knygos bus išsiųstos, jei \$1.50 čekis arba Money Orderis bus pasiųstas tokiu adresu:

NAUJENOS,

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

MARIA NOREIKIENĖ — VYTAUTAS ŽUKAUSKAS

2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. WA 5-2787

Didelis pasirinkimas įvairių prekių.

AUTOMOBILIAI, ŠALDYTUVAI, MAISTAS, PINIGAI.

MOVING — Apdraustas perkraustymas

Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujausi kraustymo įrankiai. Ilgų metų patyrimas.

AL NAUJOKAITIS

2022 W. 69 ST., CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Cosmos Parcels Express Corp.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737

3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320

Įvairių prekių pasirinkimas: motociklai, šaldytuvai, automobiliai, maistas, doleriniai Cerifikatai.

V. VALANTINAS

JUBILIEJINIŲ METŲ

NAUJŲ SKAITYTOJŲ VAJUS

NAUJENOS šiemet suėjo 60 metų. Minint tai sukakti, geriant pirmojo Amerikos lietuvių dienraščio steigėjų bei lietuviškos spaudos pirmūnų ir atliekančių būtiną pareigą amžinam lietuviškos išlikimui skelbiamas Naujienų platinimo vajuas.

NAUJENOS tvirtai stovi ir kovoją už Lietuvos ir pavergtų lietuvių laisvę, neidamos ir nesidėdamos į sanderius su okupantais ar jų iškalotniais.

NAUJENOS palaiko visas lietuvių demokratines grupes, jų bendras institucijas ir remia visų lietuvių bendrosios darbus bei tikslus.

NAUJENOS atstovauja tyliąją lietuvių daugumą žals pasimetimo, retorikos ir politinių iluzijų laikais. Jos yra visiems idomos, naudingos ir reikalingos net būtinios. Ne veltui, geros draugijos girti Naujienas yra mada. Lai ta mada tampa jas prenumeruoti.

Todėl Naujienų vadovybė ir JAV paslaugos Jubiliejinių metų proga skelbdama platinimo vaju kreipiasi į visus lietuvius pasekti lietuviškos spaudos pirmūnų pavyzdžiais užsiprenumeruojant Naujienas tikslu sudaryti grandinę tolimiesiems darbams ne tik laikraščio, bet ir visos išėjimo, taip pat pavergtos Lietuvos ir jos žmonių gerovei, siekiant visuotinio lietuvių reikalo renesanso.

KAINUOJA: Chicagoje ir Kanadoje metams — \$30.00, pusel metų — \$16.00, trims mėn. — \$8.50, vienam mėn. \$3.00. Kitose JAV vietose metams — \$26.00, pusel metų — \$14.00, vienam mėn. — 2.50. Užsieniuose — \$31.00 metams. Susipažinimui siunčiama savaitė nemokamai.

Prašoma naudoti žemiau esančią atkarpą.

NAUJENOS,

1739 So. Halsted St.,
Chicago, Ill. 60608

☐ Siunčiu _____ dol. Naujienų prenumeratą, Jubiliejinio vajuas proga paremdamas lietuvišką spaudą.

☐ Vajuas proga prašau siųsti Naujienas vieną savaitę susipažinimui nemokamai ir be jokių įsipareigojimų.

PAVARDĖ IR VARDAS _____

ADRESAS _____

GARSINKITĖS NAUJIEŅOSE